

EXPUNERE DE MOTIVE

Într-o societate democratică, care respectă și garantează drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor cetățenilor săi, prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură nu sunt doar acte de justiție socială, ci și măsuri esențiale pentru asigurarea stabilității și coeziunii naționale.

Antisemitismul reprezintă o amenințare la adresa democrației și a societății în ansamblul său, nu doar la adresa membrilor comunităților evreiești. Acest flagel amenință pacea, ordinea și coeziunea socială și pune la grea încercare principiile și valorile democratice pe care societatea românească s-a construit în urma Revoluției din 1989.

În prezent, asistăm la o intensificare progresivă a teoriilor conspirației, a actelor de vandalism, dar și a instigărilor la ură sau la violență împotriva membrilor comunităților evreiești în întreaga lume. Antisemitismul, incitarea la ură și violență împotriva evreilor și a altor minorități au atins noi proporții în special în mediul online, în contextul mai larg al mutării centrului de greutate dinspre mass-media tradițională, al deplasării surselor de informare primară a cetățenilor spre rețelele de socializare.

Comunicațiile digitale au dat o nouă amploare manifestărilor antisemite, prin distribuirea rapidă și la scară largă a acestui tip de conținut, adeseori publicat și diseminat sub protecția anonimatului. Algoritmii automați care detectează și elimină conținutul antisemit nu sunt întotdeauna suficient de buni pentru a identifica nuanțele sau înfățișările evolutive ale antisemitismului, iar moderarea umană poate fi insuficientă în raport cu volumul mare de conținut publicat online. La aceste aspecte se adaugă și relația dintre creșterea valului de ură în mediul online și incidentele de violență fizică și intimidare concretizate în offline prin acțiuni ale persoanelor care își însușesc o astfel de retorică.

Drept urmare, riscul radicalizării prin intermediul mijloacelor de comunicare virtuală, alături de normalizarea discursului antisemit în spațiul public și de apologia persoanelor condamnate pentru crime de război și crime împotriva umanității impun o atenție mult mai mare și măsuri concrete.

Instrumentele juridice existente trebuie să susțină, de o manieră eficientă, eforturile de combatere a antisemitismului, a negării și a distorsionării Holocaustului și a discursului instigator la ură. Rezultă astfel necesitatea înglobării tuturor formelor grave care dau expresie faptelor de intoleranță, propagandă fascistă, legionară,

rasistă sau xenofobă și pe motive etnice, rasiale sau religioase etc., astfel încât să existe instrumente juridice apte să permită contracararea lor prin mijloace de drept penal, precum și nevoia urgentă de adaptare a legislației la realitatea faptică și noile forme de manifestare a fenomenului infracțional.

O legislație neadaptată generează riscul ca drepturile și libertățile cetățenilor să nu poată fi protejate într-un mod adecvat contextului contemporan. Multe infracțiuni, inclusiv antisemitismul, sunt într-un proces constant de transformare, ca răspuns la măsurile de contracarare adoptate. În plus, în măsura în care legea rămâne statică, aplicarea acesteia devine dificilă, iar hotărârile instanțelor riscă să nu fie echitabile și să nu poată răspunde corect situațiilor reale.

Nu în ultimul rând, instrumentele în vigoare trebuie să permită organelor judiciare o interpretare și o aplicare uniformă a textelor legale, dar și o mai bună previzibilitate a acestora pentru subiecții procesuali.

Prin proiectul de act normativ se propune:

- punerea în acord a titlului și a mai multor texte din cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 31/2002 privind interzicerea organizațiilor, simbolurilor și faptelor cu caracter fascist, legionar, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni de genocid contra umanității și de crime de război cu prevederile Codului penal (Titlul XII - Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război) și ale Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale.
- corelări frazeologice și conceptuale între actele normative incidente, în principal OUG nr. 31/2002 și Legea nr. 157/2018 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea antisemitismului.
- o mai bună definire a unor noțiuni, precum materiale fasciste, legionare, rasiste, xenofobe, antisemite și „legionar”.
- clarificări privind incriminarea negării Holocaustului pe teritoriul României.
- incriminarea distribuirii sau a punerii la dispoziția publicului prin orice mod a materialelor rasiste, fasciste etc., distinct de incriminarea celor două acțiuni menționate anterior în mediul online, recunoscând astfel gravitatea sporită a faptelor comise în mediul virtual prin aptitudinea de a se răspândi cu ușurință la scară largă și, totodată, crearea premiselor de disimulare a autorului.
- incriminarea promovării cultului persoanelor care au făcut parte din conducerea organizațiilor fasciste, legionare, rasiste sau xenofobe.
- uniformizarea cadrului sancționator, inclusiv prevederea pedepsei interzicerii unor drepturi.

- eliminarea condiției de procedibilitate a plângerii prealabile pentru situațiile în care amenințarea este îndreptată împotriva unui grup de persoane (infracțiunea prevăzută de art. 6¹ din OUG nr. 31/2002).

Toate aceste propuneri de amendare a cadrului legal sunt menite să confere o viziune integratoare, armonioasă și coerentă textelor de incriminare a infracțiunilor motivate de ură, inclusiv ca reacție la amploarea situațiilor de incitare la ură și la violență din mediul online.

Vă supun spre dezbateră și adoptare această inițiativă legislativă, având convingerea că va beneficia de sprijinul instituțiilor statului cu atribuții în domeniu, precum și al tuturor formațiunilor politice pentru care ura și violența împotriva unor membri ai societății românești nu pot fi justificate sub nicio formă.

Inițiator.

Silviu Vexler

Deputat FCER